

La clau

Per posar en el seu just valor la sentència del Tribunal Constitucional sobre la declaració sobiranista del Parlament no n'hi ha prou de llegir-ne els antecedents i els fonaments de dret. Encara que molts prefereixin calçar-se les orelles del prejudici que posar-se les ulleres d'entendre, l'alt tribunal ha mogut una fitxa en el tauler del contenciós català que a ningú li hauria de passar desapercebuda.

És cert que el més important de la sentència és que, a instàncies de l'Advocacia de l'Estat, els magistrats anul·len per unanimitat l'asserció del Parlament que Catalunya és «un subjecte polític i sobirà». I també que, per arribar a aquesta conclusió preconcebuda, es prenen

«Romanços»
com la
consulta

ENRIC
Hernández
DIRECTOR

la llicència d'interpretar que qualsevol text parlamentari, pel mer fet de tenir caràcter polític, emana per si mateix efectes jurídics. A ses senyories se'ls acumularà la feina si

els milers de mocions que cada any aproven els parlaments de tot l'Estat, d'orientació política però sense cap força vinculant per a ningú, acaben impugnades davant el Constitucional.

L'esclatxa del Constitucional

Però el més destacat de la resolució és que no deroga la demanda del Parlament d'impulsar l'exercici del «dret a decidir» per part del poble català, a l'entendre que aquest pot trobar un espai a la Carta Magna en el marc d'un procés que, basat en el «diàleg» i respectuós amb la legalitat, s'encamini cap a una reforma constitucional. Una novetat no menor si es té en compte que el text va ser aprovat per tots els ma-

gistrats, inclosos els que han proferit les diatribes més exacerbades contra el sobiranisme català. Prenguem, sense acritud i únicament a tall d'exemple, aquesta afirmació del conservador **Pedro González-Trevijano**: «Darrere l'eufemístic romanço del dret a decidir (...) hi ha un somni megalòman que, des de Catalunya, alguns volen ressuscitar en nom d'un messiànic pancatalanisme el 2014».

Si qui ho va escriure ara concedeix que el dret a decidir pot cabre a la Constitució, els polítics de tot signe haurien d'explorar aquesta esclatxa oberta al diàleg. Si no, les seves proclames es quedaran en mers romanços.

 @Enric_Hernandez

La roda

ENRIC
Marín

De Suárez
a Pérez de
los Cobos

Suárez és recordat per haver pilotat la sortida del franquisme, haver legalitzat el PCE, i haver negociat el retorn del president **Tarradellas**. Res d'això hauria estat possible fent prevaldre una actitud legalista sobre el principi de legitimitat democràtica. Això li va valdre ser considerat un traïdor per la dreta espanyola.

Tant injusta fou aquella consideració com l'allau d'elogis interessats d'aquests dies en boca dels hereus d'aquella dreta. Impulsant la restauració provisional de la Generalitat, **Suárez** va demostrar coratge i astúcia: prenia la iniciativa a les esquerres catalanes i tancava el cicle polític marcat pel protagonisme de l'Assemblea de Catalunya. Tàcticament, genial. El pas dels anys, però, ajuda a objectivar els fets. En termes simbòlics i polítics, el més transcendent d'aquella operació es resumeix en

No és sostenible negar
el caràcter nacional de
Catalunya ni imposar la
legalitat a la legitimitat

dues constatacions: que el restabliment de la Generalitat fou l'única connexió de la Transició amb la legalitat republicana i que el reconeixement de Catalunya com a subjecte polític és anterior a la Constitució del 78.

Per això resulta insòlit que fins avui el sistema polític i cultural espanyol no hagi sabut reconèixer i acceptar el caràcter nacional de Catalunya. Quan un desacreditat Tribunal Constitucional va admetre a tràmit el recurs contra la declaració sobiranista del Parlament va escollir ser part del problema i no de la solució. Decretant «inconstitucionalitats preventives» torna a oposar legalitat a legitimitat democràtica com feien alguns postfranquistes reciclats. I tot plegat és inútil. Ni és sostenible negar el caràcter nacional de Catalunya, ni en l'actual context democràtic europeu es pot imposar cap principi de legalitat que entri en contradicció amb el principi de legitimitat democràtica. ≡

ELS DIJOUS, ECONOMIA

La desigualtat no és una plaga divina

Les retallades de la despesa social i les pujades d'impostos han incrementat les diferències socials

ANTÓN
Costas

Jeconomia com a disciplina acadèmica pretén millorar les condicions de vida de les persones i establir les bases d'una *good society*, una societat bona. Una societat on la conducta econòmica estigui fundada en uns sòlids principis morals. Des d'**Adam Smith** i la seva *Teoria dels sentiments morals*, aquest objectiu ètic ha inspirat l'obra de molts grans economistes. I ha orientat l'acció política de molts legisladors i governants.

No sempre ha estat aquest l'objectiu. De vegades ha estat senzillament augmentar el poder de l'Estat. Va succeir en l'època mercantilista, de les monarquies absolutistes dels segles XVII i XVIII; o, més recentment, en països com Rússia. En altres s'ha buscat maximitzar el creixement del PIB sense preocupar-se per si la seva distribució era justa. Dit en forma col·loquial, augmentar la mida del pastís més que millorar-ne el repartiment.

¿SEGUEIX sent la societat bona l'objectiu prioritari de la reflexió econòmica i de les polítiques públiques? És difícil afirmar-ho. Que no és així, es pot veure fàcilment a través de dos indicadors.

Primer, en la pèrdua dels fonaments ètics de l'economia. L'ètica té a veure amb el que considerem bo o dolent, just o injust, moral o immoral. Des d'aquesta perspectiva, molts ciutadans creuen que les conductes

que van provocar la crisi financera no tenien els més elementals principis ètics, si és que no eren senzillament amoral. I fan el mateix judici de les polítiques d'austeritat, que veuen profundament injustes.

El segon és el que està passant amb la desigualtat. Probablement, aquest és l'aspecte que expressa millor la pèrdua de sentit ètic de l'economia i de les polítiques governamentals.

La desigualtat va estar oculta sota l'onada de creixement de les dècades últimes. Durant aquest temps va ser una malaltia asimptomàtica, que aparentment no produïa mal-estar. Però, com passa quan baixa la marea, la crisi de l'any 2008 l'ha deixat al descobert en tota la seva magnitud i cruesa.

Els estudis dels economistes **Thomas Piketty** i **Emmanuel Saez** ens permeten veure com la desigualtat actual, mesurada per la part del pastís de la renda nacional que es queda en mans del 10% més ric, ha sobrepassat les elevadíssimes cotes que havia assolit a principis del segle XX. Una desigualtat, no ho oblidem, que va ser l'antecelera de dues grans guerres i de la Gran Depressió dels anys 30. El que és curiós és que l'augment espectacular de la desigualtat en les últimes dècades va coincidir amb un fort augment de la riquesa. El pastís ha crescut, però s'ha repartit pitjor.

LEONARD BEARD

Un capitalisme conseqüent
ha de reduir la bretxa entre rics
i pobres fins a nivells tolerables

A més a més, les polítiques contra la crisi financera i econòmica han empitjorat les coses. Com hauran llegit en aquest diari, dos informes recents de l'FMI i de l'OCDE han posat de manifest que les polítiques de retallada de despeses socials i augment dels impostos han agreujat la desigualtat. I, el que és més intrigant, el país on més ha augmentat és Espanya.

Que dues institucions d'orientació conservadora com l'FMI i l'OCDE, igual que dos mitjans d'orientació liberal tan influents com la revista *The Economist* i el diari financer *Financial Times*, mostrin aquesta preocupació per la desigualtat

és singular. ¿Que potser s'han tornat caritatius? No, són capitalistes conseqüents.

La desigualtat té efectes demolidors per al capitalisme i la democràcia. Per un costat, fa que l'economia de mercat sigui més volàtil, més maniacodepressiva. Per un altre, asseca la pega que una societat plural necessita per funcionar raonablement. En tercer lloc, és un indicador avançat de conflictes i desordres polítics futurs que afecten la democràcia.

¿Quines són les causes que la provoquen? Moltes vegades es diu que és la conseqüència inevitable de la globalització econòmica i dels canvis tècnics. No s'ho creuin.

MIRIN, la globalització i la tecnologia afecten igual totes les economies, però la desigualtat ha crescut més en uns països que en altres. Per tant, les causes són la regulació econòmica i les polítiques de despesa social i els impostos. Quan les polítiques van ser virtuoses, com en els 30 anys posteriors a la Gran Depressió i la segona guerra mundial, la desigualtat es va reduir, l'economia va funcionar bé i es va construir una societat bona.

La desigualtat no és una plaga divina, ni un resultat inevitable del funcionament de l'economia. És obra dels homes i de les polítiques.

Necessitem amb urgència un nou progressisme que reconciliï capitalisme i democràcia. Una nova pega social el component principal de la qual han de ser les polítiques que redueixin la desigualtat a nivells tolerables. ≡

Catedràtic de Política Econòmica (UB).